

PARENTAL NEGLECT – A PHENOMENON THAT SHOULD NOT BE TOLERATED NEGLIJAREA PARENTALĂ – FENOMEN CARE NU TREBUIE TOLERAT

Olga Cernelev, asistent universitar, doctor în științe medicale, Departamentul Medicina Preventivă, Universitatea de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu”, Republica Moldova

Olga Cernelev, prof.assistant, DMSc, Department of Preventive Medicine, “Nicolae Testemițanu” State University of Medicine and Pharmacy of the Republic of Moldova

Abstract. *The paper aims to highlight the impact of the phenomenon of parental neglect on children in the Republic of Moldova. The study presents statistical data on the consequences of various forms of parental neglect that occurred during 2020. The statistical perspective reveals that neglect is an abusive practice applied by a parent to his child. Under the umbrella of education and discipline, the parent pursues this phenomenon in his desire to exercise his misunderstood rights. As a result, deprivation of adequate conditions for safe growth and development may endanger the child's health and life. In these circumstances, the prevention of neglect must be a key objective on the agenda of national authorities, so that children are the future of the country.*

Key-words – *parental neglect, safety, emergency situations, children*

Rezumat - *Lucrarea își propune să evidențieze impactul fenomenului neglijării parentale asupra copiilor din Republica Moldova. Studiul prezintă datele statistice privind consecințele diferitelor forme de neglijare parentală survenite pe parcursul anului 2020. Perspectiva statistică relevă faptul că, neglijarea constituie o practică abuzivă aplicată de către un părinte copilului său. Sub umbrela educării și a disciplinării, părintele dă curs acestui fenomen în dorința sa de a-și exercita drepturile înțelese greșit. În rezultat, privarea de condițiile adecvate pentru o creștere și dezvoltare sigură poate pune în pericol sănătatea și viața copilului. În aceste condiții, prevenirea neglijării trebuie să constituie un obiectiv primordial pe agenda autorităților naționale, încât copiii sunt viitorul țării.*

Cuvinte-cheie – *neglijare parentală, siguranță, situații de urgență, copii*

Formele de neglijare parentală. Neglijarea parentală reprezintă o gravă problemă de sănătate publică pentru întregul Mapamond, implicând un număr tot mai mare de copii. Eradicarea acestui fenomen s-a impus tot mai serios în ultimii ani din cauza multiplelor dovezi statistice care atestă sporirea numărului de cazuri suspecte de abuz, neglijare, exploatare și maltratare în rândul celor mici [12, 19].

Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății, “abuzul asupra copilului sau maltratarea lui reprezintă toate formele de rele tratamente fizice și/sau emoționale, abuz sexual, neglijare sau tratament neglijent, exploatare comercială sau de alt tip, ale căror consecințe sunt daune actuale sau potențiale aduse sănătății copilului, supraviețuirii, dezvoltării sau demnității lui, în contextul unei relații de răspundere, încredere sau putere”. Acest fenomen a fost studiat pe larg de numeroși psihologi și sociologi la nivel internațional și se poate prezenta sub mai multe forme [18, 19].

Neglijarea alimentară constă în privarea de hrană, absența mai multor alimente esențiale pentru creștere, mese neregulate, alimente nepotrivite sau administrate necorespunzător cu vârsta copilului, etc.

Neglijarea vestimentară include portul de haine nepotrivite pentru anotimp, prea mici, murdare, lipsa hainelor, etc.

Neglijarea igienei constă în lipsa igienei corporale, mirosuri respingătoare, prezența de paraziți, etc.

Neglijarea medicală va include absența îngrijirilor necesare, omiterea vaccinărilor și a vizitelor de control, neaplicarea tratamentelor prescrise de medic, neprezentarea la programe de recuperare, etc.

Neglijarea educațională se caracterizează prin substimulare, instabilitatea sistemului de pedepse și recompense, lipsa de urmărire a progreselor școlare, etc.

Neglijarea emoțională constă în lipsa atenției, a contactelor fizice, a semnelor de afecțiune, a cuvintelor de apreciere, etc.

Părăsirea copilului sau abandonul de familie reprezintă cea mai gravă formă de neglijare.

Contextul actual privind neglijarea parentală. Realitatea cotidiană demonstrează că, sănătatea fizică și psihică precum și viața copiilor și a tinerilor se află în pericol. Un copil neglijat poate deveni introvertit, fugi de acasă, suferi atacuri de panică, tentative de suicid, dezvolta comportamente agresive și antisociale, consuma substanțe nocive (alcool, droguri, etc.), etc. Acesta nu se va putea dezvolta și forma pe principii solide precum: dragostea, stima de sine, siguranța, comportament prosocial adecvat, etc. Problematika neglijării asupra copilului interesează prin consecințele uneori extrem de dramatice, ce aduc atingere unor valori sociale fundamentale, precum viața, integritatea fizică și psihică, libertatea persoanei, etc.

În România, pe parcursul perioadei ianuarie-septembrie 2020, au fost înregistrate 10 656 de cazuri de abuz, neglijare și exploatare a copiilor. Potrivit raportului Ministerului Muncii și Protecției Sociale, circa 7116 de cazuri au fost categorizate drept neglijare, unde 3482 au survenit în rândul persoanelor de gen masculin, iar 3634 la fete. Totodată, datele statistice arată că, au fost afectate: 1825 de persoane cu vârsta de 14-17 ani, 1319 de copii de 10-13 ani, 1144 de copii de 7-9 ani, 1282 de copii de 3-6 ani [13].

În Republica Moldova, în anul 2020 au fost sesizate circa 4169 de cazuri de abuz și neglijare a copilului. Circa 80% din acestea au fost categorizate drept neglijare. Acest fenomen a afectat 1159 de copii cu vârsta sub 13 ani (495 de fete și 664 de băieți), 809 de copii cu vârsta de 14-15 ani (358 de fete și 451 de băieți) și 512 de persoane de 16-17 ani (181 de fete și 331 de băieți) [8].

Tabelul 1. Cazuri de abuz, neglijare, exploatare în România și Republica Moldova pe parcursul an. 2020 (abs., %) [8,13]

<i>Cazuri</i>	<i>România</i>		<i>Republica Moldova</i>	
	<i>Abs.</i>	<i>%</i>	<i>Abs</i>	<i>%</i>
Abuz fizic	1000	9,4	511	12,3
Abuz emoțional	1449	13,6	231	5,5
Abuz sexual	825	7,7	103	2,5
Neglijare	7116	66,8	3324	79,7
Exploatare	266	2,5	-	-
TOTAL	10 656	100%	4169	100%

De asemenea, la nivel național au fost înregistrate 71 de cazuri de tentativă de suicid (fete - 64, băieți - 7). Circa 59 de copii care au încercat să-și pună capăt zilelor sunt încadrați în procesul de studii, iar 12 - sunt fără ocupație. Unul din motivele precizate de către copii sunt problemele familiare. Au fost înregistrate 477 de cazuri de abandon de domiciliu de către copii, majoritatea fiind din mediul rural (57,7%) [8].

Neglijarea parentală este o problemă care afectează nu doar copilul pe termen scurt, mediu și lung, ci dăunează întregii familii, comunități și societăți. Cu cât cunoaștem mai multe despre consecințele neglijării parentale asupra copiilor, cu atât devine mai clară și mai stringentă nevoia morală de a aborda această problemă [11, p.615-662].

Pe parcursul anului 2020, au fost identificați 1295 de copii în situație de risc și 452 de părinți care nu își îndeplinesc obligațiunile de educare, instruire sau întreținere a copilului. Pentru neîndeplinirea obligațiilor de întreținere, educație și instruire a copiilor, în privința părinților au fost întocmite în total 1345 de procese-verbale cu privire la contravenții. În scopul protecției interesului superior al copilului au fost documentate 61 de cazuri contravenționale privind împiedicarea exercitării dreptului de a comunica cu copilul și de a-l educa [8].

Conform datelor Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, au fost identificate 65 de incendii cauzate de jocul copiilor cu focul. În urma incendiilor produse au decedat 4 copii, dintre care 2 cu vârsta de 0-2 ani și 2 copii de vârstă preșcolară [8].

Din 800 de minori pierduți de la începutul anului 2020, în jur de 600 au fost găsiți de poliție timp de 24 de ore, 200 de copii - timp de 48 de ore, iar alți trei - nu mai erau în viață [8].

Doar pe parcursul lunilor iunie și iulie 2020, circa 76 de copii au fost traumatizați, iar alți opt au decedat. Printre cauzele traumatizărilor se numără accidentele rutiere, intoxicațiile cu pesticide, cu alimente sau cu medicamente, căderea de la înălțime, căderea în bazinele cu apă, arsurile termice, înecurile, etc. [8].

Potrivit Biroului Național de Statistică, în anul 2019, numărul copiilor neglijați (8559 copii) a sporit în comparație cu anul 2018 (7672 copii). În mediul rural au fost identificate 6508 cazuri (76,04%) de neglijare parentală în comparație cu mediul urban - 2051 de cazuri (23,96%). În funcție de gender, nu există diferențe semnificative: fete - 4182 și băieți - 4377.

Circa 922 de cazuri (10,77%) de neglijare parentală au fost depistate în rândul copiilor cu vârsta de 0-2 ani, 2123 de cazuri (24,8%) la copiii de 3-6 ani, 4206 cazuri la cei de 7-15 ani, ceea ce constituie circa 49,1%, 1308 de cazuri în rândul copiilor de 16-17 ani (15,28%). Important de menționat că, neglijarea parentală a fost identificată și în cazul a 174 de copii cu dizabilități.

În anul 2019, incidența prin leziuni traumatiche, otrăviri, arsuri și alte consecințe ale cauzelor externe a constituit 7,0 cazuri noi la 1000 de copii în primul an de viață în comparație cu anul 2018 - 6,8 cazuri la 1000 copii și an.2017 - 6,4 cazuri noi la 1000 copii. Totodată, acest indicator a înregistrat un nivel înalt în rândul copiilor în vârstă de 0-17 ani pentru anul 2019 - 48,8 cazuri noi la 1000 de copii. Printre copiii cu dizabilități au fost depistate 239 cazuri de traume și otrăviri.

Impactul neglijării parentale asupra copilului. Printre consecințele produse de neglijarea parentală se regăsesc: (1) decesul și vătămarea corporală induse prin accidente rutiere, intoxicațiile cu pesticide, alimente sau medicamente, căderea de la înălțime, căderea în bazinele cu apă, arsurile termice, înecurile, etc.; (2) nivelul sporit de morbiditate prin boli transmisibile și netransmisibile; (3) afectarea capacității cognitive și a sănătății mentale și (4) afectarea comportamentală a copiilor [11, p.615-662].

Datele statistice prezentate indică faptul că, neglijarea copiilor este în mod inerent periculoasă și posedă rezultate exclusiv negative, dintre care cea mai severă este mortalitatea infantilă. Experimentarea unor leziuni în timpul copilăriei (arsuri termice, traumatisme, etc.) poate fi în mod particular periculoasă și lăsa sechele grave (posttraumatice, cicatrici, etc.) asupra stării fizice și psiho-emoționale a copiilor. Pe de altă parte, vătămările grave pot duce la risc crescut de dizabilități permanente [6].

Neglijarea stării de sănătate a copiilor sporește susceptibilitatea acestora pentru dobândirea unor boli grave în viața de adult (boli cronice pulmonare sau hepatice, obezitate, etc.). Totodată, refuzul de a imuniza copilul (a administra vaccinul), neadresarea la timp privind apariția și dezvoltarea unor simptome ale bolii, refuzul de a se prezenta la examinarea profilactică, precum și refuzul la administrarea medicației recomandate de specialiștii în domeniu, etc. influențează negativ asupra stării de sănătate a copiilor. În afară de suferința fizică pe care o pot provoca bolile survenite, este evident faptul că, acestea au un impact psihic, social și chiar economic asupra individului, familiei și a întregii societăți [9, 14].

Dezvoltarea cognitivă a copiilor neglijăți poate fi afectată în mod sever (analfabetism, retard în creștere și dezvoltare, probleme de vorbire, etc.). Imposibilitatea de a cultiva capacitatea cognitivă a unui copil atrage după sine efecte grave și de lungă durată [7].

Copiii neglijăți pot prezenta un risc mai mare pentru dezvoltarea unui comportament agresiv și violent, introvertit, tulburări de personalitate, tentative de suicid, abuz de substanțe toxice, probleme de învățare, etc. [5, p.73-77]

Neglijarea copiilor din Republica Moldova este o realitate a societății în care trăim. Statistica națională arată că, acest fenomen există, dar ceea ce este îngrijorător e faptul că se află în creștere, în special în mediul rural. Totodată, neglijarea parentală este vociferată pe larg și în sursele mass-media, fapt ce ne pune în gardă. Astfel, prevenirea acestei problemei trebuie să constituie un obiectiv primordial pe agenda autorităților naționale, încât copiii sunt viitorul țării [1, p.21-37].

Recomandări. Informarea și dezvoltarea abilităților și a bunelor practici de îngrijire a copiilor de la nașterea acestora în rândul taților și a mamelor reprezintă un pas important în vederea realizării unor acțiuni de prevenire și reducere a morbidității, a invalidității și a decesului subit în rândul copiilor din Republica Moldova.

Există variate soluții ce vin în întâmpinarea problemei ce ține de neglijarea parentală și acestea trebuie să corespundă cerințelor actuale ale societății: (1) oferirea de servicii de educare parentală prietenoase, interactive și bine adaptate nevoilor parentale și a copiilor; (2) existența de servicii de educare parentală flexibile: formale și neformale, offline și online; (3) oferirea de servicii de educare parentală de către specialiști în domeniu, informații veridice [15].

În unele țări (Spania, Italia, Belgia, Franța), serviciile de dezvoltare parentală sunt susținute fie de către stat, fie direct prin activități de informare și campanii de educare, fie indirect prin intermediul programelor specializate de educație parentală susținute mai ales de către autoritățile locale și donatori privați (chiar contribuții financiare din partea participanților, în cazul în care sunt categorii care își permit acest lucru) [15-17].

În alte țări serviciile de dezvoltare parentală sunt obligatorii pentru diferite categorii de părinți. Astfel, în Portugalia, educația parentală, ca parte a sistemului de sprijin parental, este susținută de politici publice din 1999. În plus, participarea la servicii de educație parentală este obligatorie pentru părinții care beneficiază de venitul minim garantat sau pentru care justiția consideră că este necesar [10].

În aceste condiții, formarea parentală trebuie să devină un deziderat pe agenda politică în scopul asigurării respectării drepturilor precum și creșterii și dezvoltării armonioase a tinerei generații din Republica Moldova. Principalele mesaje ar trebui să clarifice modul în care copilul este respectat ca persoană și modul în care ar trebui să fie promovată participarea lui, precum și faptul că părinții au drepturi, precum și responsabilități [1-4].

Concluzii:

- Neglijarea parentală reprezintă o gravă problemă de sănătate publică pentru Republica Moldova, implicând un număr tot mai mare de copii.
- Problematika neglijării interesează prin consecințele uneori extrem de dramatice, ce aduc atingere unor valori sociale fundamentale, precum viața, integritatea fizică și psihică, libertatea persoanei, etc.
- Informarea și dezvoltarea abilităților și a bunelor practici de îngrijire a copiilor de la nașterea acestora în rândul taților și a mamelor reprezintă un pas important în vederea realizării unor acțiuni de prevenire și reducere a morbidității, a invalidității și a decesului subit în rândul copiilor.

Bibliografie:

- BALSELLS, A., AMORÓS, P., FUENTES-PELAEZ, N., MATEOS, A. Needs Analysis for a Parental Guidance Program for Biological Family: Spain's Current Situation. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 2011, Nr. 34, p. 21-37.
- CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA. 1994. URL: <http://parlament.md/CadrulLegal/Constitution/tabid/151/language/ro-RO/Default.aspx>
- CONVENȚIA NAȚIUNILOR UNITE nr. 52 cu privire la drepturile copilului adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989 (în vigoare pentru Moldova la 25.02.1993). URL: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115568&lang=ro
- DECLARAȚIA UNIVERSALĂ nr. 12 a Drepturilor Omului *adoptată și proclamată de Adunarea generală a O.N.U. prin Rezoluția 217 A (III) din 10 decembrie 1948*. URL: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115540&lang=ro
- DUBOWITZ, H. Neglect in children. *Pediatr Ann.* 2013 Apr. Nr. 42(4), p.73–77. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4288037/>
- POLANSKY, N.A., CHAMBERS, M., BUTTENWIESER, E., WILLIAMS, D.P. *Damaged parents: An anatomy of child neglect*. Chicago: University of Chicago Press. 1981.
- HOLLAND K. Childhood emotional neglect: how it can impact you now and later. Healthline. 2019. URL: <https://www.healthline.com/health/mental-health/childhood-emotional-neglect>
- INSPECTORATUL NAȚIONAL DE SECURITATE PUBLICĂ. Notă informativă privind starea delincvenței juvenile și activitatea pe domeniul siguranță copii. Chișinău 2020. URL: [_https://politia.md/sites/default/files/nota_informativa_privind_starea_delincventei_juvenile_si_activitatea_pe_domeniul_siguranta_copii_pe_parcurusul_a_9_luni_ale_anului_2020_1.pdf](https://politia.md/sites/default/files/nota_informativa_privind_starea_delincventei_juvenile_si_activitatea_pe_domeniul_siguranta_copii_pe_parcurusul_a_9_luni_ale_anului_2020_1.pdf)
- KILLEN K., Neglect of neglect: research and practice: a report on the seminar presented by Dr Kari Killen for the New South Wales Child Protection Council, Sydney, 1994, 76 p.
- LAW 147/1999 ON THE PROTECTION OF CHILDREN AND YOUNG PEOPLE AT RISK (Portugal). URL: https://www.cesis.org/admin/modulo_projects/upload/files/National%20assessment.pdf

- MAHER, E.J., CORWIN, T.W, HODNETT, R., FAULK, K. A Cost-Saving Analysis of Staewide Parenting education Program in Child welfare. Research on Social Work Practice, 2012. Nr.22(6), p.615-662.
- Mihailescu, I., Sociologie generală: concepte fundamentale și studii de caz, Polirom, Iași, 2003.
- MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE. Raport. <http://andpdca.gov.ro/w/date-statistice-copii-si-adoptii/>
- MURPHY, N., CAPLIN, D.A., CHRISTIAN, B.J., LUTHER, B.L., HOLOBKOV, R., YOUNG, P.C. The function of parents and their children with cerebral palsy. PM R. 2011. Nr. 3, p.98 –104.
- RECOMANDAREA NR. 19/2006 a Consiliului de Miniștri a Consiliului Europei către statele membre, referitoare la politicile care vizează susținerea parentalității pozitive.
- SHULRUF, B., WANG, G. Parent Influence on Outcomes for Children: HIPPIY as a Cost-Effective Option. Revista de Cercetare si Interventie Sociala, 2011. Nr.34, p.7-20
- VESELY, C.K., EWALDA, M., ANDERSON, E.A. Cultural Competence of Parenting Education Programs Used by Latino Families: A Review. Hispanic Journal of Behavioral Sciences, 2014. No. 36(1), p.27-47.
- WHO. Preventing child maltreatment: a guide to taking action and generating evidence. URL: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43499/9241594365_eng.pdf?sequence=1
- WHO. World Report on Violence and Health. Geneva, 2002. URL: https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/